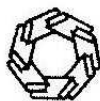

تصوف در مصر

تأليف:

مهدی فرمانیان

و گروهی از نویسندگان

آشکارت دانشگاه اویان مذاهب

معاونت پژوهش

۱۴۰۰

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى

وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ

عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

حجرات (۴۹)، ۱۳

Farmanian, Mehdi

- فرمانیان، مهدی، ۱۳۵۲ : سرشناسه
تصوف در مصر / تألیف مهدی فرمانیان و گروهی از نویسندگان. عنوان و نام پدیدآور
قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۴۰۰. مشخصات نشر
۵۰۳ ص. مشخصات ظاهری
انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب؛ ۲۰۱. فروست
۹۷۸-۶۰۰-۶۷۳۰-۹۰-۵ : شابک
فیفا. وضعیت فهرست نویسی
تصوف -- مصر : موضوع
Sufism -- Egypt : موضوع
تصوف -- مصر -- تاریخ : موضوع
Sufism -- Egypt -- History : موضوع
تصوف -- مصر -- فرقه‌ها : موضوع
Sufism, Sects of -- Egypt* : موضوع
دانشگاه ادیان و مذاهب. شناسه افزوده
دانشگاه ادیان و مذاهب. معاونت پژوهشی. شناسه افزوده
BP ۲۷۷ / ف۴ / ت۶ : رده بندی کنگره
۲۹۷/۸۲ : رده بندی دیویی
۷۳۶۷۴۸۱ : شماره کتابشناسی ملی

قم، پردیسان، روبه روی مسجد امام خمینی (ره)، دانشگاه ادیان و مذاهب.
تلفن: ۱۳ - ۳۲۸۰۲۶۱۰ (۰۲۵)، ۳۲۸۰۳۱۷۱ (۰۲۵)
تلفکس مرکز پخش و فروش: ۳۲۸۰۶۶۵۲ (۰۲۵)
فروشگاه اینترنتی:

www.Adyanpub.com

@ketabsara_adyan

تصوف در مصر

- نویسنده: مهدی فرمانیان، گروهی از نویسندگان
- ناشر: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
- نوبت چاپ: اول، بهار ۱۴۰۰
- چاپ: مؤسسه بوستان کتاب
- طراح: مهدی محمدی شجاعی، شهرام بردبار
- ویراستار و صفحه آرا: فاطمه نوروزی
- شمارگان: ۵۰۰ نسخه
- مرجع قیمت: وبسایت رسمی انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۳۰-۹۰-۵

(کلیه حقوق محفوظ و مخصوص ناشر است)
تکثیر، انتشار و سازنویسی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه (از قبیل چاپ، فتوکپی، الکترونیکی، صوت و تصویر) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع و پیگرد قانونی دارد.

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۳
------------	----

فصل اول: نگاهی به تاریخ تصوف مصر

تصوف مصر و وابستگی به حکومت.....	۲۱
تصوف در دوران اخیر.....	۲۳
انتقادات مخالفان تصوف و اصلاح طرق صوفیه در دوره محمد توفیق بکری.....	۲۴
جمال عبدالناصر و طرائق صوفیه.....	۳۰
تصوف در دوران انور سادات و مبارک.....	۳۱
اختلاف شورای صوفیه و دخالت حسنی مبارک در تعیین شیخ المشایخ.....	۳۳
صوفیان بعد از انقلاب ۲۰۱۱ میلادی.....	۳۴

فصل دوم: طریقت‌های صوفی مصر

طریقت رفاعیه.....	۳۹
رفاعیه پس از سید احمد رفاعی.....	۴۳
انشعابات رفاعیه.....	۴۴
بزرگان رفاعیه.....	۴۴
برخی از عقائد و افکار رفاعیه مصر.....	۴۷
طریقت قادریه.....	۴۹
تاریخ ورود طریقت قادریه به مصر.....	۵۳
شاخه‌های قادریه.....	۵۵

مقدمه

فهم تصوف مصر بدون شناخت ویژگی‌های فرهنگی مردم مصر امکان‌پذیر نیست. مردم مصر مردمی اهل مدارا و تساهل و تسامح، با فرهنگی چند هزار ساله هستند که به خاطر همین ویژگی بارز آنان، بیشترین ارتباط را در طول تاریخ با تصوف برقرار کرده‌اند. شاید به همین علت مصر یکی از مهم‌ترین کشورهای است که تصوف در آن بالیدن گرفته و هنوز اکثر مردم آن با این‌که شناخت صحیحی از تصوف ندارند، اما رفتار و کردارشان به شدت صوفیانه است. احترام و تیرک به قبور اولیای الهی، جشن میلاد حضرت رسول خدا ﷺ، جشن میلاد امام حسین علیه السلام، توجه به رأس الحسین، سیده زینب و سیده نفیسه از ویژگی‌های بارز مصری‌هاست که تحت‌تأثیر تفکر تصوف به این سنت‌ها گرایش پیدا کرده‌اند.

در عین حال حاکمان سیاسی این سرزمین از این روح صوفیانه بهره‌های سیاسی خود را گرفته و به شدت تصوف مصر را حکومتی ساخته‌اند. شاید اغراق نباشد اگر تصوف مصر را میراث‌تأثیر و تأثرات حکومت‌های پس از اسلام، علی‌الخصوص ابویان، ممالیک، عثمانی و حاکمان عصر جدید بدانیم. همین مسئله سبب شد سیاست در تصوف مصر تأثیر بسزایی داشته باشد و در مقابل، تصوف مصر نقش بسزایی در تکوین و شکل‌دهی فرهنگ، سیاست و اقتصاد مصر داشته است.

علی‌رغم همه تغییراتی که در طول تاریخ در این سرزمین بر سر تصوف آمده است، می‌توان الگوهای نسبتاً پایداری را در طول قرون متمادی یافت که بخش مهمی از ساختار اجتماعی این سرزمین محسوب می‌شوند. یکی از مهم‌ترین ساختارهای اجتماعی مصر توجه به آداب و رسوم تصوف است. تاریخ مصر تا عصر حاضر شاهد دین‌محوری جامعه مصری با رویکرد صوفیانه است. از این‌رو هر تلاشی برای تفسیر حیات فکری مصریان بدون فهم واضح از تأثیر تصوف در عمق روح آنان تلاشی باطل و بدون نتیجه خواهد بود.